

5776

Torah from Around the World

Het Goddelijke attribuut van chesed (liefde en goedheid) zei: „Zolang Awraham er was, had ik niets te doen, want hij deed mijn werk in mijn plaats.” Sefer HaBahir

Sjabbat 23 januari 2016 / 12 sjewat 5776, Besjallach, Sjemot/Exodus 13:17 – 17:16
Tanach, blz. 135 – 145
Haftara: 2 Melachiem/Koningen 4:38 – 44
Tanach: blz. 743

Commentaar: rabbijn Charles Middleburgh is directeur Joodse Studies van het Leo Baeck College, Londen, en rabbijn van de Progressieve Joden in Wales. Hij publiceerde samen met rabbijn Andrew Goldstein de boeken 'High and Holy Days: A Book of Jewish Wisdom' en 'A Jewish Book of Comfort'.

Vertaling: Tamarah Benima

[Het Engelse origineel](#)

Meer dan genoeg redenen om te dansen

De sidra met de naam Besjallach begint bij Sjemot/Exodus 13:7 en eindigt bij 17:16. Dit stuk beschrijft de tumultueuze gebeurtenissen waarmee de slavernij van onze voorouders in Egypte eindigt en die hen op wonderbaarlijke wijze en veilig door de Rietzee voert, naar het droge land. Maar wel zodanig dat als zij omkijken ze de Egyptische strijdagens en strijders zien die achter hen aankomen en die in stukken worden geslagen door het terugkerende water (en daarin verdrinken, red.). Na deze grote ontsnapping zijn de Bné Jisraël vervuld van hoop voor de toekomst en van vertrouwen in God. Uitgelaten zingen zij *Sjirat Hajam*, het Lied van de zee, dat een speciale literaire structuur heeft en een oeroude taal gebruikt, waarin elementen van de oude Kenaänitische dichtkunst zijn terug te vinden.

Aan het einde van het gedicht is er een herhaling in proza en poëzie als Mirjam de Jisraëlitische vrouwen leidt bij een lied en een dans met tamboerijnen. Daar wordt zij

hanevi'a, de profetes, genoemd; zij is een van de slechts vier vrouwen in de Tenach die deze titel voeren. (De anderen zijn Dwora, Choelda en No'adja).

Tot zover niets nieuws, maar ongelukkig genoeg werden bij de Bné Jisrael hoogtepunten van inspiratie en godsvertrouwen altijd gevolgd door wanhoop en trouweloosheid. Het patroon dat zichzelf vele keren zou herhalen vond hier zijn oorsprong; het begon slechts een paar uur nadat de Tora ons heeft verteld dat het volk „vertrouwen had in de Eeuwige en in Mosjé, de dienaar van God”. Ongelukkigerwijs was het vertrouwen dat de Jisraëlieten hadden in God niet meer dan een fenomeen dat voorbij ging. Feitelijk waren zij de ultieme mooi-weer-gelovigen: zodra er zwaar weer op komst was, kwamen de Bné Jisrael in het geweer, en omringden hun leiders Mosjé en Aharon, alle goede dingen die zij tijdens de reis van slavernij naar vrijheid hadden ervaren vergetend, vooral de wonderen die God deed ten behoeve van hen.

Besjallach is zondermeer uniek omdat het, daar valt niets tegen in te brengen, vertelt over Gods meest spectaculaire wonder: het laten uiteengaan van het water, wat wordt gevolgd door niet minder dan vier ernstige crises. Zij onthullen de uitdaging waarvoor de Bné Jisrael zich gesteld wist, en die voor ons zelfs nog een diepere vorm heeft aangenomen, namelijk: het feit dat voor alle keren dat God zich daadwerkelijk lijkt bezig te houden met de hachelijke situatie waarin de mensheid verkeert er evenzovele keren zijn dat God afwezig lijkt te zijn en een lege echo het enige antwoord is op een gebed dat uit het hart komt.

Daar staat tegenover dat we op zijn minst een aantal verontschuldigen kunnen aanvoeren voor de Bné Jisrael, en ook voor onszelf: voor de Jisraëlieten was de idee van een Zeer Hoog Verheven Wezen dat zich om hen zou bekommeren nieuw. Zij verwachtten duidelijk dat wat hun God voor hen deed een zeer hoge standaard zou hebben en als dat niet het geval bleek, vonden ze dat God in gebreke bleef en raakten in paniek. Tijdens hun tocht door de wildernis leken de Jisraëlieten heen en weer te gaan tussen optimisme en pessimisme als een balletje in een flipperkast. Daarom is het nauwelijks verwonderlijk dat het leiding geven aan hen voor Mosjé en Aharon een ervaring was die ze niet in de kouwe kleren ging zitten.

Ook wij hebben een overmaat aan herinneringen aan de overweldigende stiltes waarmee Gods afwezigheid in onze geschiedenis gepaard gaat. Maar anders dan de Bné Jisrael hebben wij een zeer omvangrijk erfgoed aan bijzondere individuen en bijzondere momenten, waarin de hand van God kon worden gevoeld. Dat erfgoed heeft ons behouden doen zijn, de hele geschiedenis door. Ook wij hebben, net als onze voorouders aan de rand van de zee, meer dan genoeg reden om de tamboerijnen op te pakken en te dansen.